

*Каднічанський Д. А., доцент, кандидат географічних наук,
доцент кафедри туризму географічного факультету,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: 0009-0009-5299-0396*

*Халілова О. М., магістрантка 1 року навчання,
спеціальність – 242 «Туризм і рекреація»,
кафедра туризму географічного факультету,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: 0009-0003-7140-6796
Львів, Україна*

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ ТУРИЗМ У МОТИВАХ ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ. СУЧАСНИЙ КОНТЕКСТ

Волонтерський туризм – тенденція, про яку все частіше говорять, зважаючи на сучасні реалії. Після початку повномасштабного вторгнення, війна в Україні спонукала багатьох стати волонтерами.

С. Маккарлі та Рік Лінч подають наступне визначення волонтерства (волонтерської діяльності): це добровільна, неприбуткова, суспільно корисна діяльність, що провадиться у вільний від основної роботи час [7].

Відповідно волонтер (фр. *volontaire* – доброволець) – добровільний помічник. Це люди, які цілком безоплатно працюють у сиротинцях, притулках для дітей, школах-інтернатах, допомагають в організації соціально-культурних заходів у школах, збирають урожай, садять дерева тощо [4].

Є різні підходи до визначення терміну «волонтерський туризм». Стефан Верарінг вважає туристами волонтерства тих туристів, які за різних причин у свій вільний час провадять організовану волонтерську діяльність, зокрема допомагаючи чи полегшуючи матеріальне становище бідних, відновлюючи якість куточку природного середовища чи досліджуючи аспекти суспільства або природного середовища [1, с. 184; 4].

Первинним визначальним чинником волонтуризму є мотивація, в основі якої лежить бажання знайомитися з країнами, вивчати культури і мови, переймати досвід, а також прагнення до особистого саморозвитку та співпереживання.

Часто волонтуризм фахівці пов'язують із так званим *gap year*, – паузою у навчанні після закінчення школи і початком навчання в університеті. Не маючи в активі достатнього бюджету, молоді люди прагнуть реалізувати себе. Але залишається відкритим питання істинного мотиву подорожі – подорожувати заради вражень чи дійсно допомагати.

Учасників таких поїздок перш за все цікавить пошук власної автентичності, можливість зануритися у справжнє життя країни в якій вони перебувають, а не у розрекламовані їх версії, які пропонують туроператори у комерційних турах.

Більшість волонтерів приймають рішення відвідувати країни, де присутні стабільність, високий рівень безпеки та хороший клімат, і така тенденція дає під-

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

стави для роздумів, про дійсні мотиви подорожуючих [6]. Адже туризм перш за все варто позиціонувати як купівлю пропозиції. Турист, який обирає для себе подорожі з метою волонтерства повинен визначитись: чим я можу бути корисним, наскільки цінною є моя пропозиція, щоб донести і реалізувати себе. Волонтерство є насамперед роботою, а не відпочинком.

Ще до війни волонтерський туризм в Україні стрімко розвивався як новий формат туристичних подорожей. Пандемія Covid 19 «сприяла» популярності віртуальних подорожей. З появою можливостей подорожувати онлайн почали виникати окремі громадські ініціативи як покращити стан унікальних куточків України, поєднуючи подорож і збереження культурно-історичних пам'яток, що занепадають внаслідок бездіяльності влади.

Наприклад, гарним досвідом волонтерського туризму є прибирання палацово-паркового комплексу XVIII ст. у с. Маліївці Хмельницької області. На місці палацу розміщувався санаторій, який не функціонував через брак коштів. Зусиллями волонтерки Анастасії Донець було розпочато збір коштів на матеріали та реманент для відновлення будівлі. До флешмобу допомогти долучилося близько 60 людей [2].

На тлі турботи про унікальні локації виникла ідея Анастасії – згуртувати людей, їхати на об'єкт, який потребує відновлення, дізнаватись його історію, оглядати і прибирати.

Головним мотивом такого туризму є спілкування: знаходитись у колі однодумців, привертати увагу до історико-культурних пам'яток, проводити час на природі – головні складові таких подорожей.

Основою екологічного напрямку волонтерського туризму є його актуальність. Люди прагнуть жити в чистому середовищі, без сміття та хаосу. Вибір місць для поля діяльності екологічних волонтерів часто спонтанний. На сьогоднішній день проведено понад 5 успішних толок на територіях, де знаходяться історико-архітектурні пам'ятки (Куява, Маліївці, Чернокозинці).

У даному випадку волонтерський туризм виступає чітким міксом волонтерської діяльності і власне туризму. Головним мотивом виступає прагнення бути в потрібний час в потрібному місці, оскільки зрілість суспільства виявляється у вмінні брати відповідальність на себе. Не останню роль при виборі такої подорожі відіграє той факт, що поїздки є фінансово доступними, або ж взагалі безкоштовними [2].

Суть волонтерського туризму під час війни в Україні полягає у наданні персональної адресної допомоги людям що постраждали внаслідок воєнних дій а також підтримці військових. Прояв емпатії зараз є основним мотивом таких подорожей. Волонтерство може набувати різних форм: особиста доставка та передача матеріальної допомоги, толока під час відбудови зруйнованого житла, підтримка цивільних, що постраждали від війни. В такій діяльності надзвичайно важливою є психологічна та моральна підтримка з боку волонтерів людям, які опинилися у складній ситуації.

У цьому плані зразковою є ініціатива туристичної компанії «Загор'є», яка долучилася до Меморандуму і задекларувала спільно з закордонними партнерами

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

комунікації щодо організації волонтерських турів, відповідно до запитів потреб постраждалих. З даною ціллю компанія задіяла власний волонтерський портал, який позиціонує себе як благодійна донатна платформа для ЗСУ та реалізації гуманітарних проектів.

Головною метою підписання Меморандуму стало об'єднання зусиль зацікавлених сторін задля підтримки культурного середовища та запобігання руйнування національної культурної спадщини внаслідок воєнної агресії росії. Вагома роль відводиться розвитку солідарного волонтерського туризму, що виступає інноваційною концепцією відновлення туристичної галузі та спрямована на підтримку територіальних громад у час воєнного стану та у пост воєнний період [3].

Важливим мотивом розвивати волонтерський туризм є позитивний міжнародний досвід іноземців, які присвячують свою працю українцям під час війни. Так, американець Девід Фарклі допомагав евакуйованим українцям у Польщі, працюючи на видачі одягу у безкоштовному магазині. Головним мотивом подорожі були його особисті враження після знайомства з українцями під час поїздки до Києва. Переконавання, що українська нація доброзичлива, щедра, готова допомагати остаточно сформувавши рішення іноземця підтримувати українців, які потребували підтримки [5].

Течії, що зараз формуються у волонтерському туризмі, як і у мандрівках є певними рефлексіями на політичні, економічні та соціальні зміни. Зростання частки волонтерського туризму у європейських країнах-сусідах України є прямим наслідком початку воєнних дій на території нашої держави.

Війна потроху стирає межі між волонтерством та туризмом. Поїздки з метою надання допомоги і підтримки стали вимушеною нормою. Отже виникають абсолютно нові мотиви: бажання бути згуртованими, працювати в команді, виявляти свої найкращі моральні та фізичні якості задля надання оптимальної допомоги; вивчати нові території, ментальність та побут населення, щоб максимально об'єктивно розповісти правду про воєнні злочини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Niche Tourism. Contemporary issues, trends and cases. Ed. by M. Novelli. Elsevier, 2005. 264 p.
2. Бреславська К. Подорожі за толоку, або як зробити світ трохи кращим: що таке волонтерський туризм (інтерв'ю з Анастасією Донець). – [Цит. 2021, 8 квітня]. – Доступний з <https://travel.tochka.net/ua/16724-puteshestviya-za-subbotnik-ili-kak-sdelat-mir-nemnogo-luchshechto-takoe-volonterskoe-turizm/>
3. Волонтерський солідарний туризм як інструмент допомоги постраждалим від війни громадам. – [Цит. 2022, 5 грудня]. – Доступний з <https://eba.com.ua/volonterskyj-solidarnyj-turyzm-yak-instrument-dopomogy-postrazhdalym-vid-vijny-gromadam/>
4. Геваковська М. Волонтерський туризм. Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2013. Випуск 43. Ч. 1. Львів, 2013. С. 178-183.
5. Коротенко О. Що таке волонтуризм та до чого тут українські переселенці? Розповідає американець. – [Цит. 2022, 14 травня]. – Доступний з <https://evacuation.city/articles/212187/scho-take-volonturizm-ta-do-chogo-tut-ukrainski-pereselenci-rozpovidaye-amerikanec>
6. Ленярьська З. Волонтуризм, або екзотичний відпочинок з допомогою: чому турист

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

із Заходу хоче стати білим рятівником і заодно подорожувати. – [Цит. 2019, 6 Лютого]. – Доступний з <https://politkrytyka.org/2019/02/06/volonturyzm-abo-ekzotychnyj-vidpochynok-z-dopomogoyu-chomu-turyst-iz-zahodu-hoche-staty-bilym-ryativnykom-i-zaodno>

7. Маккарлі С., Лінч Р. Управління діяльністю волонтерів. Ресурсний центр розвитку громадських організацій «Гурт». Київ, 2008. 279 с.

*Качківський В. В., магістрант 1 року навчання,
спеціальність – 242 «Туризм»,
Київський університет культури
ORCID ID: 0000-0002-8179-7896*

науковий керівник:
*кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент, Плецан Х. В.*

THE CURRENT STATE OF THE MARKET OF TOURIST SERVICES IN UKRAINE

Tourism is a dynamic and highly profitable sphere of economic activity. In 2020, the tourism industry contributed \$4.7 trillion to global GDP. In many countries and regions of the world, it is tourism that acts as a catalyst for socio-economic development by stimulating other sectors of the economy, such as transportation, catering and accommodation, etc. However, the tourism market is very vulnerable to crises of various origins, such as epidemics, military conflicts, natural disasters, socio-economic and political crises, which lead to destabilization in the country.

In 2019-2020, the tourism industry around the world faced a serious problem for its development – the spread of the Covid-19 epidemic. The borders of many countries were closed, air and rail traffic stopped, and a regime of complete self-isolation was introduced in many cities [2]. In the spring of 2020, the World Travel and Tourism Council found that the coronavirus pandemic was cutting up to a million jobs in global tourism every day. However, already at the end of 2021 and the beginning of 2022, the tourism industry began to adjust its work. In January 2022, a significant increase in the tourist flow compared to 2021 was recorded.

Ukraine belongs to the European tourist region, which the World Tourism Organization, in accordance with the principles of regional unity and the specificity of the tourist product, divided into subregions: Western Europe, Southern Europe, Central and Eastern Europe, and Northern Europe [3]. The total contribution of the tourism sector to the GDP of Ukraine in 2019 was about 6.3%, but already in 2020 this figure has almost halved to 3.4%. However, despite the stable dynamics until 2020, according to the indicator of the contribution of tourism to GDP, Ukraine is in 95th place in the world. This is critical, considering the potential of the country and the number of tourist facilities on its territory [3].

According to the Law of Ukraine «On Tourism», tourist activities in the country

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION
(СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
BATUMI ARTS TEACHING UNIVERSITY
(БАТУМІ, ГРУЗІЯ)
МІЖНАРОДНА ТОРГІВЕЛЬНА ПАЛАТА ICC UKRAINE
АСОЦІАЦІЯ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ТУРИСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ КУЛІНАРІВ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ СОМЕЛЬЄ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ ГОТЕЛЬНИХ ОБ'ЄДНАНЬ І ГОТЕЛІВ МІСТ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ПОБУТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

X МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

6-7 квітня 2023 рік

Реєстрація Міністерства освіти і науки України
Лист ІМЗО від 19.01.2023 №21/08-53

Тези доповідей

КИЇВ 2023

УДК 640.43+379.851+330.341.1

Г 725

*Друкується за рішенням Вченої ради
Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 14 від 29 травня 2023 р.)*

Г 725 Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації : тези доповідей Х Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., Київ, 6-7 квіт., 2023 р. / М-во освіти і науки України; М-во культури та інформаційної політ. України; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв ; Київ. ун-т культури ; Ф-т готельно-ресторанного і турист. бізнесу. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2023. 478 с.

Збірник містить наукові тези Х Міжнародної науково-практичної конференції «Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації», яка відбулася 6-7 квітня 2023 р. на базі Міністерства освіти і науки України, Інституту модернізації змісту освіти, Київського національного університету культури і мистецтв, Київського університету культури, Навчально-наукового інституту Київського національного університету культури і мистецтв у співпраці з European Institute of Further Education (Словацька республіка), Batumi arts teaching university (Батумі, Грузія), University of South Bohemia Czech Republic (Чеська Республіка), Тяньцзиньським університетом іноземних мов Тяньцзинь (Китайська Народна Республіка), Міжнародною Торговельною Палатою ICC Ukraine, Асоціацією індустрії гостинності України, Національною туристичною організацією України, Асоціацією кулінарів України, Асоціацією сомельє України, Асоціацією готельних об'єднань і готелів міст України, Національним музеєм народної архітектури та побуту України, кафедрою туризму Львівського національного університету імені Івана Франка, географічним факультетом Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, кафедрою готельно-ресторанного бізнесу Одеського національного технологічного університету, Навчально-науковим інститутом управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету ім. Вернадського, кафедрою туризму Сумського національного аграрного університету, кафедрою туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», кафедрою туризму Університету економіки та права «КРОК», ТОВ «Баккара Плюс», мережею еко-ресторанів «Батьківська хата», Сім'єю ресторанів Дмитра Борисова. Матеріали містять відповідні підсумки наукових досліджень провідних учених України і країн-учасниць конференції, а також доробки докторантів, аспірантів, магістрантів. Представлені наукові доробки будуть цікавими й корисними для широкої наукової громадськості, фахівців готельно-ресторанного і туристичного бізнесу та соціокультурної сфери, викладачів, аспірантів, студентів.

Матеріали подано в авторській редакції

ISBN 978-966-602-374-5

© Київський національний університет
культури і мистецтв, 2023
© Автори тез, 2023

Дашивець І. О., Плецан Х. В.	<i>Global practices of the development of cultural tourism: the possibility of their adaptation in Ukraine</i>	138
Депутат М. М.	<i>Стан розвитку екологічного туризму в карпатському регіоні України</i>	142
Дика О. О., Ткаченко Т. І.	<i>Еволюція хостелів як центрів розвитку бекпекер-туризму</i>	145
Домненко Ю. В., Ольговський С. Я.	<i>Діяльність краєзнавчих музеїв історико-етнографічного регіону українського Полісся в контексті туристичного потенціалу регіону</i>	147
Жирак Л. М.	<i>Гастротуризм на Івано-Франківщині – смачний напрям розвитку туризму</i>	150
Журавель Д. О., Опанасюк Н. А.	<i>Забезпечення безпеки українських туристів у закордонних подорожах</i>	153
Загоровська Н. Б., Голубець І. М.	<i>Особливості природних та історико-культурних ресурсів Галичини</i>	156
Замчалов М. В., Бабушко С. Р.	<i>Фестивалі в системі туристично-екскурсійного обслуговування України</i>	159
Іваник М. Б., Турчин Р. В.	<i>Оплата надання туристичних послуг у криптовалюті як ефективний фінансовий інструмент розвитку галузі</i>	161
Іващук Ю. Ю., Безлепкін М. І., Романів П. В.	<i>Інноваційні плани розвитку вільшанського водосховища як туристичного продукту</i>	164
Каднічанський Д. А., Халілова О. М.	<i>Волонтерський туризм у мотивах туристичних подорожей. Сучасний контекст</i>	167
Качківський В. В., Плецан Х. В.	<i>The current state of the market of tourist services in Ukraine</i>	170
Teimuraz Kezheradze	<i>Trends in the development of cultural tourism in georgia: experience for Ukraine</i>	172
Когівчак А. М., Гаврилюк А. М.	<i>Інституційне забезпечення соціально орієнтованих туристичних практик</i>	175
Козак Л. Б., Плецан Х. В.	<i>Тенденції розвитку компетентнісного підходу до використання технологій тайм-менеджменту в процесі комунікативної взаємодії в індустрії гостинності</i>	178

Відповідальний редактор: Плецан Х.В.
Комп'ютерне забезпечення: Лук'яненко В.В.

Підписано до друку 10.05.2023
Формат А4. Друк офсетний.
Наклад 50 прим.
Замовлення № 2084.

Видавничий центр КНУКіМ
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК №4776 від 09.10.2014.